

İSTANBUL SERİRİYATI

HER AY BAŞINDA

Sahibi : *Dr. Mazhar Osman Uzman*

ÇIKAR

Adres : İstanbul, Cağaloğlu 23

Raşid Tahsin

Bu ay Türk Tıbbı büyük bir mateme uğramıştır. Türkiye sinir ve akıl hekimlerinin piri ve üstadı Raşid Tahsin öldü. Kırk sene bu memlekette hocalık etmiş, binlerce talebe yetiştirmiş, mevcut mütebassısların hemen hepsine veliyyülirfan olmuş ustadin vefatından arkadaşları, şakirtleri, hastaları hepsi hepsi müteessir olmuştur. Raşid Tahsin ölümü bir kaç gün anılmakla unutulacak şahsiyetlerden değildir. Türk tıp tarihinde büyük rol oynamış mühim bir âlimdir. Hayatında başarabildiği işler ismini daima hayır ile yat etti-

recektir. Raşidin hayatını yakından takip etmiş bir telmizi sıfatile bu hatıraları tesbit etmek ve ahlâfa tanıtmak isterim.

Raşidin pederi Trabzon tarafındandı. Soyuna Bayraktar oğulları Şileli oğlu denilirmiş, onun için soyadı olarak Tuğsavul diye resmen tescil ettirmiştir. Kendisi 1286 da Beykoz tarafında doğmuş, Fatih Rüşdiyesinde okumuş; mülki idadisini bitirmiş, sonra askeri tıbbiyeye girerek âlisini ikmal etmiş, Haydarpaşa askeri hastanesine stajiyer tayin edilmiş, ve dayısı merhum Tahsin beyin delâletile (ebe Orhan Tahsin'in pederleridir) Almanyaya tahsile gönderilmiştir. 312 de avdetinde Raşid memlekette henüz kursisi olmiyan bir şubede çalışmağa başlamıştır: Akliye ve asabiye... vakıa ondan evvel Süleymaniye ve sonra Toptaşıya intikal etmiş bir bimarhane vardı. Onun *Monceriper* ve

Kastro gibi mütehassısları birbiri arkasından senelerce sertabiplik etmişlerdi. Keza Fransada tahsil eden Hilmi Kadri de daha evvel gelmiş Haydarpaşa askeri hastanesine mütehassis olmuştu. Bununla beraber şube bir iki kişi arasında tanılmaz, anlaşılmaz bir halde kalmıştı .. Raşid üç sene kadar Almanyada kaldı. Haydelberg de *Kraépelini* tanıdı, baklı olarak tababeti ruhiyenin mebdel sayılan yeni dogan ilim yıldızının *Kraépelin*'in yanından ayrılmadı. Ölünceye kadar onun şakirdi dostu okudu. *Kraépelin*'in talim ettiği prensiplere bağlı yaşadı. Onun sade bilgisini değil, karakterlerini de taklide, tamime çalıştı. *Wund*'dan psikoloji öğrendi, *Kraepelin*'in psikofizik tecrübelerini adım adım takip etti, hatta *Nisl* le teşrihi marazî laboratuvarında da bulundu... Dahinin yarattığı yeni tababeti ruhiye dünya âlim tıbbında müthiş münakaşalarla karşılaşırken Raşid İstanbula geldi, iptida mektebe hoca oldu, iki sene sonra o sırada yeni açılan Gülhane hastanesinde *Rider paşa* merhume muavin ve terceman oldu. O zaman Gülhane de iki hoca vardı : Harekiye *Rider paşa*, dahiliye ve laboratuvar *Dayke paşa*... Raşid aynı sadakatı *Ridere* de gösterdi, *Rider*'i *Dayke* yi de çok severdi. Gülhanenin temelini kurarken onlara çok yardım etti, Almanca lâyhaharım terceme için geceli gündüzlü çalıştı. Raşid Almanca'yı türk hekimleri içinde en iyi bilendir. Gayet serbest ve güzel konuşurdu, ilk ve ikinci hayat arkadaşları da Alman olduğu için lisanca Almanyadan gelen diğer arkadaşlarının hepsinden kıyas kabul etmeyecek derecede farklıdır. Raşid Almancaya bir Alman kadar vakıftı dersek hata etmemiş oluruz. Gülhane de o zaman ilk asabiye ve akliye kliniğini açtı, altı yataklık bir kısmı aynı zamanda tedavii ve teşhis elektriki dersini de aldı.

O zaman ikinci fırka kumandanı müşir Şevket paşanın hususî hizmetinde bulunmuş *Hofman* namında İstanbulda bulunan diğer bir Alman da masaj hocalığına tayin edilmişti. Gülhane açıldığından ancak iki sene sonra Ziya Nuri, Süleyman Nüman, Asaf Derviş, Kerim Sebati ve Eşref Rüşen beyler Almanya dan gelerek tedaris heyetine girdiler. Raşid askeri tıbbiye de akliye kürsisini kurdurdu. O zamana kadar hiç işildilmemiş bir takım paranoiya, hebefrenya, katatoniyalar yeni neslin kulağında yeni ve karışık bir bilginin sembolü olarak tekerrür etmeğe başladı... Raşid bu şubenin havarisidir. Bütün kuvvetle propagandasına çalıştı, bu şubeyi gençlere sevdirmeye uğraştı. Akliye ve asabiye şubesi muasırı meslekdaşlarıncı ihmal ve istihfad edildikçe canı sıkılırdı, köpürürdü, şubenin ehemmiyetini anlatmak için sade dersane de çalışmazdı, fırsat buldukça yazar veya konferanslar verirdi. *Kraépelin* den aldığı terbiye icabı antialkolikti... Alkol ve muhaddirler aleyhine konferanslar verirdi. *Kraépelin*'in alkol düşmanlığına dair güzel menkabeler anladırđı...

Elektrik tedavisi de büsbütün yeni bir şeydi. Herkesin isminden bile korktuğu elektrik sandığı başına geçerek yüz felçlerini, isterik felçleri eyi ettikçe ilmi mahfellerde gazetelerde bu yeni mucizenin peygamberi alkışlanıyordu, herkesin gözünde pek haklı olarak büyüyordu... Raşid'in gençliğe bu şubeyi tanıştı hizmetlerinin en büyüğüdür. Bir müddet

sonra tıbbiye mülkiyede akliye kürsisi açıldı, oraya muallim muavini olmak üzere iki kişi namzetliğini koydu : Avni beyle Derviş paşa, Avni bey bimarhane tabibi saniliğine seçilince muallim muavinliğini rakibi Derviş paşaya bıraktı, Hoca Raşid Tahsin müsabaka imtihanında Derviş paşayı seçti... o zaman padişahın pek teveccühüne mazhar olmuş ve tekâmülü için her fedakârlık yapılmış iki müesseseye vardı : Hamidiye Etfal hastanesi, ve Darülaceze.. Raşid yalnız dört altın araba ücreti olmak üzere bu iki müessesenin de fahri mütehasşışlığını almıştı... 1322 senesinde hariciye nazırı Tevfik paşanın hasta zevcesini İsviçreye götürmüş, ameliyat ettirmişti. O zaman miralaylığa terfi etmişti...

Gülhane seririyatının idaresinde gösterdiği dirayet ve iktidar hepimizin hatırasındadır. Zaten Raşid de ilim kadar idare kabiliyeti de yüksekti...Almanyanın her köşesini karış karış bilir, bir çokları gibi gözü kapalı gezmemiş, Avrupanın adetini, hayatını, ruhunu öğrenmişti. Bu hususta bildikleriyle her zaman hepimizi tenvir ederdi... Yaradılışı ceval, çalak, şişman vücudundan umulmaz derecede çevik, gayet neş'eli olduğu için her gören de bir simpatiyi uyandırır. Ateşin zekâ ile parlayan gözleri, cana yakın lâubaliliği, hoş sohbeti gayri ihtiyari herkesi teshir ederdi.

İnkılâp oldu, Raşid fakülteye müderris oldu. Son senelerde Fransadan gelen ve tıbbiye mülkiye de bir poliklinik hocalığı kendine verilen Pepo Akşiyoti de asabiye dersine médecin des hopitiaux diye ayrıldı. Asıl müderrislik Raşid de idi. *Akşiyoti*'nin vefatı üzerine bu ders miralay Hilmi Kadriye verilmişti. Hilmi Kadri vefat edince asabiye dersi akliyeden ayrılmış ve muallimliğine Mustafa Hayrullah tayin edilmişti. Raşid eski Darülfünun kapancaya kadar yirmi beş sene daha bu kürsüyü işgal etti. Bu zamanda seririyatı akliye dersleri diye büyükce bir eseri neşre muvaffak olmuştur. Artiritizminin çeşit çeşit tezahürleriyle muztarıp üstad hemen hemen her sene sıhhat kazanmak ve hayatını uzatmak için Avrupa kaphçalarında ömür geçirmeğe mecbur olurdu... kâh romatizma ağrıları, kâh şeker illeti, hepsinden fazla göze çarpan farti semane, kalp infarektosları ödem rahatsızlıkları biçareye senelerce aman vermemiştir. Raşid'in sıhhati müsait olsaydı hiç şüphesiz o parlak zekâsiyle irade kuvveti ile bu memlekete bundan yüz kat fazla hizmet edebilirdi...

Yeni üniversite açıldığı vakit ihtiyar üstadımız tekaüde sevk edilmişti, maatteessif badelinkılâb tasfiyeden sonra askerlik rütbesi binbaşılığa tenzil edildiği için pek az bir tekaüt maaşı alabiliyordu. Son zamanda hükümetimiz üstadın geçmiş hizmetlerini taktiren diğer üç mütekait hocamızla beraber yetmişbeşer lira ile terfihini kabul etmişti. Pek idareli yaşadığı halde müreffeh bir ihtiyarlık temin edecek bir serveti yoktu... son günlerinde bir kalb infarektosu ile Gureba hastanesine götürüldü; orada son günlerini sevdiği meslekdaşları arasında geçirdi. Orada öldü, kendini seven meslekdaşlarının muhterem ailesinin göz yaşlarıyla tabutu teşyi olundu, tabutu önünde talebelerinden ihtiyar genç dört zat teessürlerini söyledi, akrabasından bir şair bir mersiye okudu... şimdiki üniversitenin akıl seririyatı ordinaryüsü *Mazhar Osman* ile profesörü *Fahreddin Kerim* merhumun talebesi, asistanı, ve muavinleri idi...

Raşit Tahsin iyi kalpli bir adamdı, bu memleketin bu milletin hakiki evladı ve hayrahı idi. O sevimli bir halk çocuğu idi.. bilgisi görgüsü çoktu. Almanyayı, İsviçreyi, Fransayı, Avusturyayı, İtalyayı, İngiltereyi, Mısırı pek iyi bildiği gibi Anadolu da her sene seyahatlar yapardı, hastalar bakardı, konferanslar verirdi, tatlı ve eksantrik batıralar bırakırdı. Her kesin sevgisini ve saygısını kazanmıştı.

Raşidin en çok sevdiği oğlu Esad Üniversitenin asabiye doçentidir. İki oğluna Ali ile Esada pek sevdiği iki arkadaşının ismini vermişti : kulak hekimi Ali Hüsnü, göz hekimi Esat Paşa... Esat Raşidin bu memlekete bıraktığı en kıymetli yadigar, bir abidei irfan ve fazilettir. Raşidin küçük kerimesi de kimyagerdir. Babaları yattıkca evlatları muammer ve bahtiyar olsun.

Dayke Paşa

Gülhane seririyatının müfessislerinden *Prof. Dayke Paşa* yetmişinci senesini idrak ettiği

için kendini sevenler bu günü meserretle tes'it etmektedir. Üstadları Daykenin en samimi dostları olan Türk hekimleri bu sevince, bu saadete

bütün kalplerile iştirak eder. Dayke Paşa İstanbuldan ayrılah otuz sene oldu, onu Türk doktorları daima sevdi, hiç unutmadı, her zaman adını minnet ve hürmetle andı. Bir kaç sene evvel üstadın başına gelen Lübek faciası samimi dostlarını, Türk talmizlerini müteessir etti, ağlattı, üstadın talisizliğine, maruz kaldığı haksızlığa isyan ettirdi. Lâkin kalbimizdeki hürmetli mevkı asla sarsmadı, otuz sene evvel sevdiğimizden saydığımızdan daha fazla bu gün onu seviyoruz, sayıyoruz. Pırlantaya çamur da sıçrasa kıymetinden bir şey kaybetmez. Talisizlik her kesin başına gelebilir. Kara günler unutulmuş, bu gün üstad yine zinde ve tıvana Frankfurtta muhterem aile yurdunda mes'ut günler geçirmektedir. Bizde o saadete iştirak eder, can ve yüreктen kutlarız.

Kurumlar ve Toplantılar

Türk Tababeti Akliye ve Asabiye Cemiyeti

31/ İkinci Kânun 1936 Celsesi

Prof. Mazhar Osman ın başkanlığı altında toplanıldı. Umumi Kâtip söz alarak Balkan

memleketleri nöroloji ve pisihiyatı kongresinin ne vakit toplanılacağını soran mektupların gelmekte olduğunu ve bu mesele hakkında bir karar verilmesini teklif etti. Şubat celsesinin bu mevzuu hasredilmesi kararlaştırılarak ruznameye geçildi.

A. Şükrü : (Araknoidit ârazı veren bir nuha tümörü) vak'ası takdim etti. Bu vak'ada gayanı dikkat olan seririyatta araknoidit manzarası gösterdiği halde bilâhare tümör çıkmasıdır. Ameliyattan sonra hasta iyileşmiştir,

Münakaşalar :

İhsan Şükrü Aksel : Hasta sekiz ay evvel ağaçtan düşmüştür, buna nazaran burada husule gelen tümör ile şu tromayı bir birle alâkadar addedebilir miyiz? filbakika tromalardan sonra husule gelen tümörler son zamanlarda bir hayli tetkiklere yol açmıştır. Yalnız burada hastanın düşme hadîsesinden bir sene evvel belinde bir takım ağrılar duyduğuna göre bu ağrılarda tümöre rapt edip etmemek meselesi var. Tümörün nesci bünyesini bilseydik bu bizi bir hayli tenvir edecekti. Şunu da ilâve etmek isterim ki vak'adaki albümin çokluğuna mukabil hücrenin 12 olması araknoiditin o kadar da leyhine değildir.

Ahmet Şükrü Dimen : (Son söz) — Kendi vak'alarında ve literatürde mayiinde hücreleri az olan araknoidit vak'alarına tesadüf edilmektedir.

Fahri Celâl Göktulga : — Ansefalit parkinsoniyen + (felci umumî vak'ası) gösterdi bu vak'ada seririyatta vazih felci umumî ârazı görülmemekle beraber kan ve mayi ve somatik deliller felci umumî lehine müsbettir.

Münakaşalar :

Rüştü Recep : — Vak'a tipik bir ansefalit letarjik ; bununla beraber kan ve mayi cümleî asabiye frengisi göstermektedir, buna felci umumî diyebilmek için seririyatca kâfi delâil yoktur.

İhsan Şükrü Aksel : — Anlaşıldığına göre burada mevzubahis olan mayii dimağii şevkinin felci umumî münhanisi vermesidir. Yoksa vasfî bir felci umumî yoktur, Biz felci umumî + lepra vak'ası görmüştük.

Ahmet Şükrü Dimen : — Hasta frengili olduğuna frengiden mütevellit parkinson sendromları da mevcut olduğuna göre bu vak'ayı parkinsonizm ârazı veren bir dimağ frengisi olarak kabul etmek daha doğrudur.

Lûtfî : — Ben de *Ahmet Şükrü* beyin fikrine iştirak ediyorum, böyle vak'alar bende gördüm.

İhsan Şükrü Aksel : — Vak'anın müşahedesinden anladığımızı göre gayet vasfî seyreden bir ansefalit epidemikden sonra parkinsonim teessif etmiş, üzerine de felci umumiyi andıran şu levha inzınam etmiştir. Bu itibarla burada frengiden mütevellit bir parkinsonizm düşünülemez.

Rüştü Recep : — *İhsan Şükrü* beyin fikirlerine iştirak ederim. Vak'anın başlangıcındaki ansefalit epidemik manzarası hiç bir şüpheye meydan vermeyecek kadar vasfidir.

Ahmet Şükrü Dimen : — Bu vak'adaki mayii dimağideki münhani daha ziyade dimağ frengisine yaklaşmaktadır.

Mazhar Osman Uzman : Frengiden mütevellit parkinsonizm sendromları mevcuttu (*Gillaine*) nin kitabında bu hususta bir çok tafsilât mevcuttur. Yalnız bu vak'ada ansefalit epidemik tarafı gayet aşîkârdır. Bunu frengiye raptetmiye imkân yoktur.

Fahri Celâl Göktulga : — (Son söz) Vak'adaki hususiyet ansefalitten mütevellit bir parkinsonizm mecmuayı ârazının bilâhare inzınam eden felci umumî ârazını kapamış olması keyfiyetidir. Bence bu vak'a parkinsonizm + felci umumîdir.

Prof. Mazhar Osman ve Aliye Tancıl : — (Bir lepra nervosa vak'ası) gösterdiler. Bu vak'ada bilhassa vasi mikyasta hissiyet teşevvüşleri göze çarpmaktadır.

Münakaşalar :

Ahmet Şükrü Dimen : — Leprahlarda ben bir çok Wassermann teamülû yaptım. Hiç birin-

de bu kadar vazih olarak + + + + müsbet bulamadım. Acaba bu bir teknik mes'elesimidir bazı mütehassıslar Wassermann teamülünün izahında daha ziyade müsbete doğru gitmeyi tercih ederler. Burada da öylemi olmuştur?

Rüşü Recep : — Birbuçuk seneden beri Leprahlılarla uğraşmaktayım, wassermann teamülünün bu kadar şiddetli olmasına az tesadüf ettim. Mamafih bir insanda hem lepra hem de frengi olabilir.

Neş'et Halil : — Biz laboratuvarımızda vakâlet tarafından kabul edilmiş olan orijinal usulle Wassermann yapmaktayız. Neticeleri müsbet veya menfiye meyletmeksizin olduğu gibi kayıt etmekteyiz.

Hüseyin Kenan Tunakan : Taşikardi parok-sistik + hipertermi vak'ası) takdim etti, Bu vak'ada taşikardiden maada o esnada avuçların içinden fazla ter boşanmak ateş yükselmesi görülmektedir.

İhsan Şükrü Aksel : — (Pallidum tekellüsleri) hakkında tebliğini okudu. (İstanbul Seririyatının bu nûmarasında çıkmıştır).

Ahmet Şükrü Dimen : — *İhsan Şükrü* beyin alelumum dimağ tekellüslerinden bahse-deceğini bilseydim koleksiyonundan bazı resimler getirdirdim. Bir hastam vardı, radyografide dimağında yer yer tekellüsler görülmüyordu kendisine iyod iyonizasyonu yaptık çok istifade etti.

İhsan Şükrü Aksel : — (Son söz) Pallidum tekellüslerinden bahsedeceğim gönderilen daviyelerde yazılı idi. Mevzu pallidum tekellüsleri olması itibarile alelumum dimağda tekellüsün mihanikiyetine de temas ettim. Bizi alâkadar eden nokta esas itibarile yalnız palliduma münhasır tekellüsler ve bunun mevzii bir me-metabolizma veya ittirah faaliyetile olan alâkasıdır.

Fuat Sabit : — (Sar'a ile veremin münasebeti) hakkında tebliğde bulunarak Fridman

verem aşısı tatbtkinden sonra bir vak'asında sar'a nöbetletinin kaybolduğundan bahsetti.

Münakaşalar :

Mazhar Osman Uzman :

Hastanemizdeki bol sar'a materyeli üzerinde Fridman aşısı ile tecrübeler yaptık. Yüze yakın vak'a üzerinde tatbik ettiğimiz halde bu vak'aların hiç birindeki sar'a hamleleri üzerinde Fridman aşısının her hangi bir tesiri olmadığını ve Fridman aşısının sar'aya asla iyi gelmediğini tesbit ettik.

Türk Ginekoloji Kurumu

11 / XII / 935 toplantısını Prof. Kenan Tefvik'in Başkanlığı altında yaptı. Bu toplantıda :

Prof. Mim. Kemal : Had apandisit arazi gösteren çatlama ve iç kanamasile müterafık dört over nefzi vak'asından bahs ve umumiyetle over nefzifleri hakkında tebligatta bulundu (Bu tebliğ aynen Türk Ginekoloji Arşivinde neşredilecektir).

Bu tebliğ hakkında :

Liepmann : Over hemorajilerinin ya bir mebyizi gebelikten, yahut nefri bir hamilden veya korpus luteum nefziflerinden ileri geldiğini söyledi. Apandisit ile over nefzifleri arasında sıkı bir münasebet bulunup bulunmadığı hakkında vak'alar üzerinde tetkikat ve taharriyat yaparak neticesini bildireceğini ilâve etti.

Saim : Overlerde görülen enzifenin bir hormonal konjestiyondan mı ileri gelmiştir, yoksa bir yumurtalık gebeliği midir? bunu verifiye etmek için histolojik muayene ve bilhassa seri maktalar yapılmış mıdır? diye sordu.

Kenan Tefvik : Şimdiye kadar 2 over nefzi vak'asına şahid olduğunu, bir vak'ayı da dinlediğini söyledi. Dinlediği vak'ayı kurulumuzun geçen seneki içtimalarından birinde Dr. Hadi İhsanın getirip takdim ettiğini ve bastanın

Prof. Orhan Abdi tarafından ameliyat edilmiş bir follikel blutung olduğunu bildirdi.

Kendisinin şahid olduğu vak'alarından birincisinde, vaktile dış gebelik geçirmiş bir kadına yaptığı ameliyatta, tarafı mukabil overden nezif geldiğini görmüş ve apandisi de muhtekan ve etrafına iltisak etmiş bir halde bulmuştur. İkinci vak'a zenebi üzerine tedevvür etmiş bir yumurtalık kistonu olduğunu ve içerisinden kan gelmekte bulunduğunu söyledi.

Kendisi over neziflerinin sebeblerini iltihabî, tesemmüni ve fizyolojik olarak kabul etmektedi. Hayızdan evvel hiperemi jenital husule geldiğinden bu esnada overde mevcud dejenere bir kist, koit, güç defekasyon veya çok çalışma neticesi çatlayıp içinden fazla nezif gelebilir. Keza bir korpus luteur kisti de çatlayarak şiddetli bir hemorajî görülebilir.

Over nefzine sebebiyet veren bir de meyizi hamil vardır. Fakat bu hastalık nadir olmakla beraber, kat'i olarak mikroskopik teşhis de mümkün değildir. Zira: desidüal hücrelerle granuloza hücreleri birbirine benzerler.

Ali Esad : Over neziflerini biz ginekoloklar az görüyoruz. Zira, vak'aların çoğu apandisitir, diye şirujyenlere müracaat ediyor. (Zentralblatt für Gynaekologie) nin son on senelik nüshalarında 200 kadar ovarial blutung vak'ası neşredilmiştir.

Over gebeliğinin mikroskopik teşhisi güç değildir. Ve gebelik unsurlarını, diğer hücrelerden tefrik etmek mümkün olduğu gibi, esasen overlerin dahilinde desidüal hücreler yoktur.

Teşhisi müşküldür diye zannedilen cihet, ovarial gebeliğin ender olması neticesi sık sık görülmemesinden ileri gelmektedir.

Mim Kemal son söz olarak : Vak'alarında hystologique muayene yapılmadığını, çünkü ameliyatlarını yaptığı prive klinikte, anatomi patoloji laboratuvarı mevcut olmadığını bildirdi. Bununla beraber, kendisi de Kenan Tevfik gibi

bu vak'alarda hystologique muayenenin tenvir edici mahiyette olmadığı kanaatindedir.

Vak'aların kesreti mescesine gelince : müracaat ettiği «Zentralblatt für Gynaekologie» nin son dört senelik nüshalarında ancak on kadar over nezfi vak'ası bulunduğunu bildirdi.

Bazı müellifler, hastada lökositöz 30 binden yukarı olursa vak'anın bir over hematomu, bundan aşağı olursa apandisit olduğunu iddia ediyorlarsa da bizim vak'alarda lökositöz 14-15 bin olduğuna rağmen overde nefiz mevcuddu ve apandisit yoktu.

Sonra apandisle over arasında hormonal, fizyolojik ve istihalevi sebeblerden, bir müna-sebet vardır. Fakat apandisit ile meyiz nefzi birbirile alâkadar olmasa gerektir. Zira meyiz nefzinin her vakıt sağda olmayıp, bazan da solda olduğu görülüyor.

Ali Esad : Rahimdeki ölü ceninin radiolojik teşhisi hakkında projeksiyonlu bir tebliğde bulundu (Bu tebliğ Türk Ginekoloji arşivinde neşredilecektir).

Liepmann : Ali Esadın gösterdiği resimlerden sonuncusu çok kıymetlidir; ceninde fazla bir kanburluk ve buna mukabil kol ve dirseklerin yukarıya kalkması nadir görülen mühim bir ârazdır, dedi. Kendisi de Ali Esad gibi, rahim içinde ölü çocuk mevcud olduğu teşhis edilir edilmez, çıkarmak taraftarıdır.

Ali Esad son söz olarak : Rahim içinde bulunan bir çocuğun ölü olduğunu kat'i surette tesbit etmek ancak Röntgen le mümkündür ve bu takdirde çocuğu rahimde bırakmamalıdır, dedi. Son gösterdiği resmin literatürde çok az tesadüf edilen enteressan bir vak'a olduğunu söyledi. Ve bilhassa mürakebeyi izamı gösteren şpaltıng horner ârazını teşhisdeki kıymetinden bahsetti.

Saim : İki cevfli rahimler hakkında tebliğatta bulundu ve bunların tashihî için müracaat edilen Strassmann ameliyesinden bahsetti

(bu tebliğ mecmuamızda ayınen intişar edecek dir).

Ahmed Asım: Geçen seneki toplantılardan birisinde iki uteras dubleks vak'ası takdim ettiğini hatırlattı ve bunlardan birisine teklif ettiği Strassmann ameliyesini reddettiğini, diğerinin ise ameliyatı kabul ettiğini ve bu hastaya hem her iki rahmî birleştirmek üzere Strassmann ameliyesi yaptığını hem de mehbil arasında bulunan hicabı kaldırdığını ve ameliyatın eyi bir seyr takib edip hastanın şifa ile müesseseden çıktığını bildirdi. Ameliyat ettiği hastayı takip etmekte olduğunu, gebe kaldığı ve doğurduğu takdirde, göreceği hususiyetleri ayrıca arzedeceğini söyledi.

Yeni eserler:

Kuduz ve kuduzun çoğalma sebepleri— *Dr. Zekâi Tunçman* tarafından bu isimle bir eser neşredildi. Kuduzun bilhassa memleketimizdeki ehemmiyeti hakkında burada fazla söz söylemeği lüzumsuz addediyoruz. Esasen Müellif kıymetli eserinde kuduz meslesini bütün etrafı ile ve memleketimize ait hususiyetlerini gözönünde tutarak tetkik etmiş, kütüphanemizin bu husustaki mühim bir noksanı ta-

manlamıştır. Eserin temas ettiği noktalar içinde bilhassa (Virus Renforce) meselesi pek mühimdir. Kuduz literatüründe son zamanlarda daha sık duyulmağa başlanan bu fazla kuvvetli virus meselesi ayrı bir ehemmiyeti haizdir. Bilhassa Rusyada yapılan araştırmalar göstermiştir ki bazı virüsler telkih tecrübelerinde tavşanları 2—3 hatta bir gün sonra bile öldürüyor. Bu hususta (*Haydar Palavandow*)'ın etütleri zikre şayandır. Böyle kuvvetli virüsler şüphesiz insana da tesadüf ettiği takdirde kuduzun mutat seyri değişiyor. İşte *Dr. Zekâi Tunçman* bu meselelere temas ederek memleketimizde bulduğu virus renforcé leri güzelce anlatmaktadır.

Bütün hekimliği alâkadar dden bu ilmi kıymetinden başka eser münevverleri de alâkadar edecek mahiyeti haizdir. Orada sade ilmi etütler değil aynı zamanda herkesin daimi ve yakın bir tehlike olan kuduz mevzuu üzerinde bilmesi lâzım gelen esaslı bilgiler hulûsa edilmektedir.

Bize böyle güzel bir eser kazandıran *Dr. Zekâi Tunçman* ı tebrik eder ve bununu tema disini temenni ederiz. Esasen müellif eserinin sonunda bizlere cekeceği ilmi ziyafetlerin bu kitapla bitmediğini ve devam edeceği vadini tebşir etmektedir.

DRAGÉES HUILE de FOIE de MORUE GRANULÉS
SOLIDIFIÉE et SELS de CALCIUM

CALCOLEOL

RACHITISME
DEMINÉRALISATION
SCROFULOSE

DRAGE ve GRANULE
Bozulmaz ve Kokusuz
Lezeti Hoşdır

TROUBLES DE
CROISSANCE
AVITAMINOSES

HASAN DIŞ FIRÇALARI

HASAN ÖKSÜRÜK PASTİLLERİ

HASAN KUVVET ŐURUBU

HASAN ÖZLÜ UNLARI

Vitamin
Kalori
Gıda
Kuvvet
Kudret
Kan
Can
Hayat
Sıhhat
Neş'e
Nefaset

Arpa özü
Yulaf özü
İrmik özü
Türlü özü
Bakla özü
Nohut özü
Pirinç özü
Çavdar özü
Niőasta özü
Patates özü
Bezelye özü
Fasulye özü
Mercimek özü
Beyaz Mısır özü

HASAN Markasına dikkat !

LA
KYMOSINE
ROGIER

▲ BASE DE FERMENT LAB
& SÜCRE DE LAIT PURIFIÉS

Vekili umumisi : Pertev, Arslan, İmar han, Aőir efendi caddesi. İstanbul

Kimozin (Rojiye)

Çocukların usreti hazmında, kay,iltihab midii meaide, çocuk ve kâhillerin süte karşı ademi tehammüllerinde .

Miktar : 200 S.M³ inek sütüne bir ölçü kaşığı.

TRICALCINE

LE

RECALCIFIANT CLASSIQUE

INDICATIONS

TUBERCULOSE
RACHITISME . SCROFULOSE
GROSSESSE . ALLAITEMENT
CARIES DENTAIRES
CONVALESCENCES
FRACTURES

Poudre, Granules, Cachets, Comprimés ve
Chocolatée-halinde

TRICALCINE OPOTHERAPIQUE

Jragées ve Granulés Halinde

TRICALCINE

En kuvvetli mukkavidir

Laboratoire des Produits SCIENTIA, 21, rue Chaptal, Paris, 9e A^t

Nevrasteni,
Histeri,
Sar'a,
Uykusuzluk,
Çarpıntı,
Baş dönmesi,
Baygınlık,
asabî
teşevvüşat

Ancak
SEDINA

ile kabili
tedavidir

Günde 4 tatlı
kaşığı

Her ecza deposu ve
eczanede bulunur.

TONISAN

ELIXIR

TONIQUE

PHOSPHATE, ARSENICE, COLA

NEVRASTENİ
HİSTERİ
ZAFİYET
ANEMİ
MALARYA
İŞTAHSIZLIK
HAD HASTALIKLAR
NAKAHETİ
ÇOCUKLARDA
NEŞVÜNEMA GERİLİĞİ

Büyüklere günde : 3 çorba kaşığı
Küçükler günde : 3 tatlı kaşığı

